

Examensarbete inom Lantmästarprogrammet

**KONSEKVENSER FÖR
ÄGGPRODUCENTER EFTER
FÖRÄNDRING I
DJURSKYDDSLAGEN AVSEENDE
INHYSNING AV VÄRPHÖNS**

**CONSEQUENCES FOR EGGPRODUCERS
AFTER CHANGES IN LAW FOR ANIMAL
RIGHTS REGARDING THE
ACCOMODATION OF EGGPOULTRY**

Marcus Pålsson

**Handledare: Forskningsledare, Kristina Ascard
Examinator: Universitetsadjunkt, Jan Larsson**

**Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för Jordbrukets biosystem och teknologi Alnarp 2006**

FÖRORD

Lantmästarprogrammet är en två-årig högskoleutbildning vilken omfattar minst 80 p. En av de obligatoriska delarna i denna är att genomföra ett eget arbete som ska presenteras med en skriftlig rapport och ett seminarium. Detta arbete kan t ex ha formen av ett mindre försök som utvärderas eller en sammanställning av litteratur vilken analyseras. Arbetsinsatsen ska motsvara minst 5 veckors heltidsstudier (5 p).

Jag är själv intresserad av äggproduktion och dess lönsamhet och ville därför undersöka hur dessa förändringar i djurskyddsförordningen har påverkat olika producenters resultat.

Ett varmt tack riktas till de ägg producenter som ställt upp och visat sina resultat för mig, Anders Strandberg på statens jordbruksverk som hjälpt till med statistik, Sven Secher på Pig Poultry Press AB som sänt mig tidningen Fjäderfä, Olle Winfridsson på EuroEgg & Business AB som låtit mig använda figurer från hemsidan, Pelle Sahlin på Pelle och Lisa AB som sänt mig diverse nyttig information, Boo Pålsson på Närke Ägg som hjälpt mig med kontakter samt Kristina Ascard som varit mycket hjälpsam och alltid ställt upp och kommit med nya idéer när man behövt dem.

Universitetsadjunkt, Jan Larsson har varit examinator.

Alnarp 2006-05-16

Marcus Pålsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
SAMMANFATTNING	3
SUMMARY	4
1 INLEDNING	5
1.1 BAKGRUND	5
1.2 FRÅGESTÄLLNING	5
1.3 SYFTE	5
1.4 AVGRÄNSNING	5
2 LITTERATURSTUDIE	6
2.1 VÄRPFODERPRISER	11
2.2 ÄGGPRISER	12
2.3 RELATIV LÖNSAMHET (ÄGGPRIS-FODERPRIS)	13
3 MATERIAL OCH METOD	14
4 SAMMANSTÄLLNING	15
4.1 INHYSNINGSSYSTEM	15
4.1.1 <i>Inredd bur</i>	15
4.1.2 <i>Frigående lågbeläggning</i>	16
4.1.3 <i>Frigående högbeläggning</i>	17
4.2 LÖNSAMHETEN HOS OLIKA ÄGGPRODUCENTER	18
4.2.1 <i>Fall A</i>	18
4.2.2 <i>Fall B</i>	19
4.2.3 <i>Fall C</i>	20
4.2.4 <i>Fall D</i>	21
4.2.5 <i>Fall E</i>	22
5 DISKUSSION	23
6 REFERENSER	24
6.1 SKRIFTLIGA	24
6.2 MUNTliga	24
7 BILAGOR	25
7.1 EFTERKALKYLL FALL A	25
7.2 EFTERKALKYLL FALL B	26
7.3 EFTERKALKYLL FALL C	27
7.4 EFTERKALKYLL FALL D	28
7.5 EFTERKALKYLL FALL E	29

SAMMANFATTNING

Målet med detta arbete är att få en inblick i hur äggproduktionen ser ut idag. Min främsta fråga var den om äggproducentens äggproduktion bär sig rent ekonomiskt. Jag har valt att göra efterkalkyler hos 5 stycken äggproducenter där äggproduktionen har varit olika från fall till fall. Det har varit olika inhysningssystem, olika foder, olika äggpris.

Det gjordes en rapport 1996 i Uppsala (Hoffman & Andersson, 1996) då man blickade framåt mot ett svenskt burförbud och kalkylerade på priser utifrån det. Utfallet var ett par år senare att burförbudet hävdes och det var tillåtet att nyinvestera i s.k. inredda burar där hönan har tillgång till sandbad samt sittpinne. Tanken var att se om det skiljer sig mycket i resultaten hos de producenter som använder sig av den frigående inredningen och de producenter som använder den inredda buren.

Jag har jämfört de produktionskostnadskalkylerna som gjorts av SFS-Svenska Ägg med de resultat jag fått fram hos den enskilde äggproducenten och där kommit fram till att i deras kalkyler så är kostnaderna högre än vad de är i verkligheten ute hos den enskilde äggproducenten.

Den mest lönsamma produktionen var ett äldre stall med frigående inredning som enbart arrenderades och så har det lagts en investering på inredningen. I det stallet fick jag fram det bästa resultatet. Nackdelen i det fallet är när byggnaden säger ifrån så får man antingen lägga av med äggproduktion eller så får man bygga ett nytt stall. I de nybyggda stallen så var det bäst resultat i det stallet som hade inredd bur i storskalig drift.

Ska man vara med och konkurrera i framtiden så bör man komma upp i större anläggningar med en rationell drift oavsett vilket inhysningssystem man använder sig utav.

SUMMARY

The avowed aim in this project was to see how the Swedish egg production is today. My first question was if the Swedish egg producers egg production turn a profit. I have done five after calculation at five different egg producers with different systems from case to case. The difference has been the living system, the fodder and the egg price.

They made a report in Uppsala, Sweden (Hoffman & Andersson, 1996), where they look forward to a Swedish cage ban and made calculations after that coming ban. After that they lift the Swedish ban of cages and the egg producers could invest in new cages who called the decorated cage. In this decorated cages the hen should have sand bath and a roost. The cage was also a little bigger than the old one.

I have looked if there is any difference at egg producers who have their hen in free systems (high (more than one ground) or low (one ground) systems) with the egg producers who have their hen in the new decorated cages.

The SFS-Swedish Egg make every year a production cost calculation and gives it to every member in the association. I have compared this calculation with the current egg price for that kind of egg. This comparing is done in 3 different years, 1995, 1999 and 2005. Then I look at my own calculations from real egg producers and seen that the cost is lower in my calculations.

The best result was one egg producer who has the hen in a free system (low) in an old building. This producer has very low costs for the house but a little more costs for the work. The disadvantage for this producer is when the building is so old so it not will work for egg production it will cost a lot. In the new buildings I have study did the big building with the decorated cage show the best result.

I think if you should have a good result for a long time you need to run a larger-scale of egg production. Just to get better prices of fodder, better egg price, lesser work need. Both free system and the cage system will be used for a long time with almost the same results.

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Bakgrunden till att jag valt att just detta ämne att skriva om är dels att min far driver ett äggpackeri i Närke och dels för att det är ett hett diskussionsämne om just äggproduktion och dess lönsamhet i dag. Jag som skriver värnar mycket starkt om den svenska äggproduktionen.

1.2 FRÅGESTÄLLNING

Bakgrunden till den valda frågeställningen är att se hur det har gått för äggproducenterna efter att de var tvungna att ställa om sin produktion till ett nytt inhysningssystem. Många tvingades till stora nyinvesteringar av inredningar och byggnader, allt för att följa djurskyddsförordningen.

1.3 SYFTE

Syftet med arbetet är att ta reda på vad de ändringar som gjordes i djurskyddsförordningen har fått för konsekvenser för dagens äggproducenter. Meningen var att man kunde se i kalkylerna var äggproducenterna har sina kostnader och hur dessa skiljer sig åt från producent till producent och beroende på valt inhysningssystem.

1.4 AVGRÄNSNING

Jag har avgränsat mig med att enbart undersöka de 3 vanligaste inhysningsformerna för värphöns och de är inredd bur, frigående flervånings- och frigående envåningssystem.

2 LITTERATURSTUDIE

1988 trädde en ny djurskyddslag i kraft och djurskyddsförordningen ändrades och den innebar kortfattat att efter det att lagen trädde i kraft så fick svenska äggproducenterna inte bygga ut eller bygga nytt utan det enda de fick göra var att ersätta gamla burar med nya. År 1998 skulle alla system med traditionella burar vara avvecklade och alla höns skulle gå i frigående system. På den tiden så hade vi mer än 90 % av hönsen inhysta i burar.

På EuroEgg & Business AB hemsida står det hur utvecklingen har gått när det gäller fördelningen mellan de olika inhysningssystemen och hur utvecklingen har gått. I diagram 1 visas detta tydligt.

Man startade direkt med forskning för att kunna ta fram alternativa system som var rationella för producenten och bättre för hönan gentemot den traditionella buren. Jordbruksutskottet ställde fyra krav för att burförbudet skulle genomföras 1999 (Finns det plats för svenska ägg i Sverige, Projektgruppen Svenska Ägg):

- Arbetsmiljön fick inte försämrats
- Djurhälsan fick inte försämrats
- Medicinering fick inte öka
- Näbbtrimning fick inte förekomma

Äggproducenterna var väldigt skeptiska till de alternativa systemen och menade att de inte alls var bättre för hönan och inte heller för den som sköter anläggningen. 1998 upphävdes burförbudet och den nya ”trivsellburen” var godkänd att inhysa värphöns i.

3 enskilda årtal, 1995, 1999 och 2005 är utvalda för studier. SFS – Svenska ägg (1995, 1999 & 2005) har gjort produktionskostnadskalkyler för varje inhysningssystem och för varje år och dessa finns sammanställda med det aktuella äggpriset (Statens Jordbruksverk), se fig. 2,3,4,5,6. Detta för att få en inblick i hur kurvan för kostnaderna kontra avräkningspriset har gått under dessa år. Produktionskostnaden är inte taget från en enskild producent utan är en samlad bedömning av resultat och förutsättningar i olika besättningar. Det ger ett riktmärke.

Inhysningsutveckling

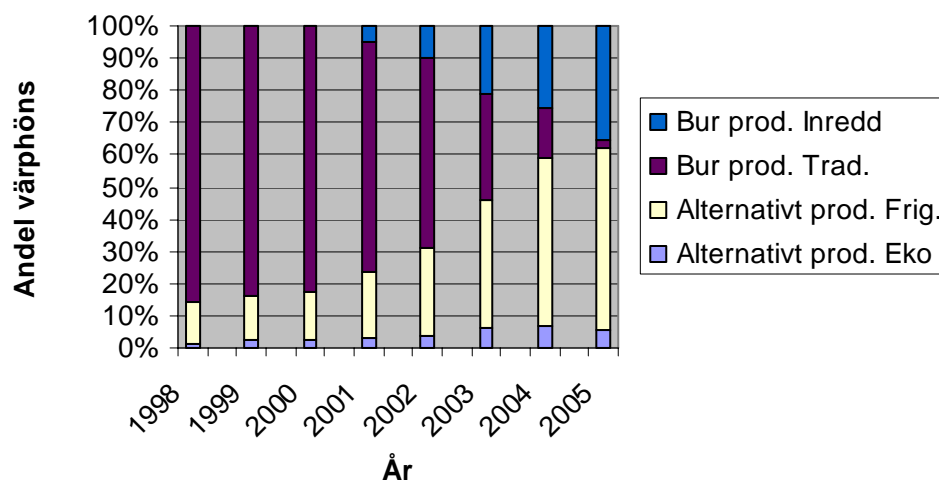

Fig. 1 Andelen värphöns fördelade på olika inhysningssystem under åren 1998 till 2005. Källa: EuroEgg & Business AB

Enligt Fig. 1 har övergången från att nästan enbart haft traditionella burar till ett mer alternativa system förändrats markant. Frigående system är det system som förekommer mest numera. Detta har skett på 3 år. De traditionella burarna som man började avveckla runt sekelskiftet har gått successivt beroende på att de äggproducenter som hade de traditionella burarna kvar då fick fortsätta på dispenser och överklagande. Dispenserna är nu år 2006 utgångna och de traditionella burarna som finns kvar är endast marginell.

Produktionskostnad jmf äggpris Frigående lågbeläggning

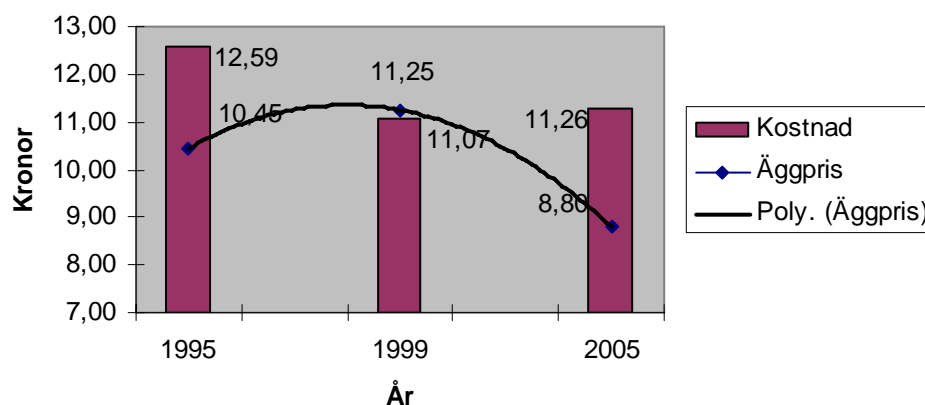

Fig. 2 Produktionskostnaden per kilo ägg från frigående lågbeläggningssystem kontra äggpriset för olika årtal Källa: SFS – Svenska Ägg

Det visas hur äggpriset har gått i fig. 2 för de ägg som kommer från frigående lågbeläggningssystem. Man ser även hur produktionskostnaden har varit. Äggpriset för de frigående äggen har fått sig en rejäl sänkning år 2005. 1995 var de frigående systemen opraktiska och därför var produktionskostnaden väldigt hög. Dagens system är mer lättarbetade.

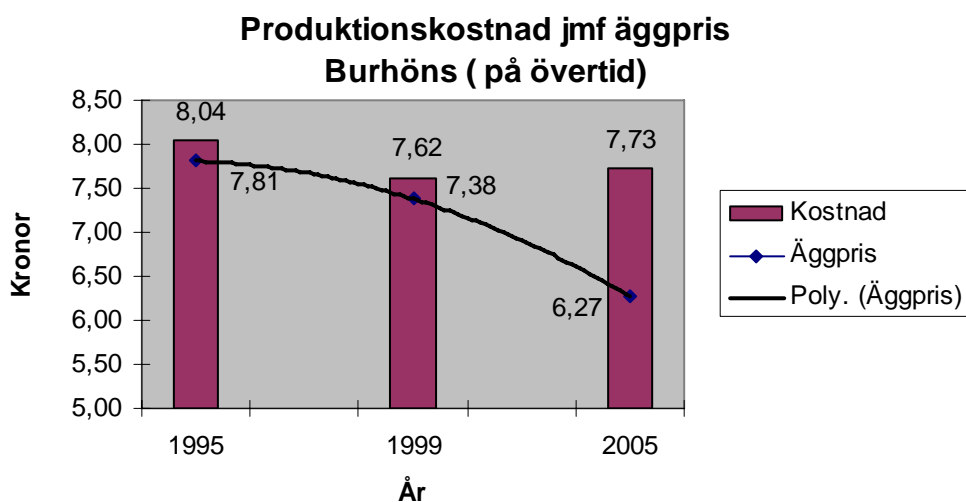

Fig. 3 Produktionskostnaden per kilo ägg från traditionella burar i äldre stallar som redan är avskrivna kontra äggpriset för olika årtal Källa: SFS – Svenska Ägg

Det visas hur äggpriset för de ägg som kommer från den traditionella buren som står i gamla hus där inredning och hus redan är avskrivet som fig. 3 visar. Det är de producenter som kört på med dispenser eller trotsat beslutet från regeringen och fortsatt köra sina gamla stallar med de gamla burarna. Kostnaderna blir väldigt låga av naturliga skäl. Sista åren har äggpriset sjunkit för dessa ägg då handeln icke önskat dem.

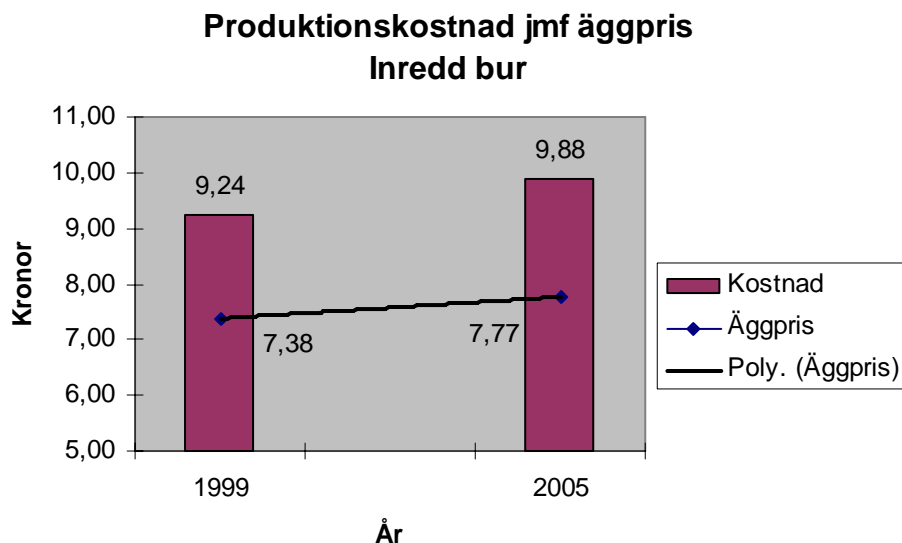

Fig. 4 Produktionskostnaden per kilo ägg från inredd bur kontra äggpriset för olika årtal Källa: SFS – Svenska Ägg

Detta visar produktionskostnaden samt äggpriset för den nya anpassade buren som började komma 1999 enligt fig. 4. Detta nya system ligger ganska stabilt ser man i tabellen. Både vad det gäller kostnaderna och vad det gäller äggpriset.

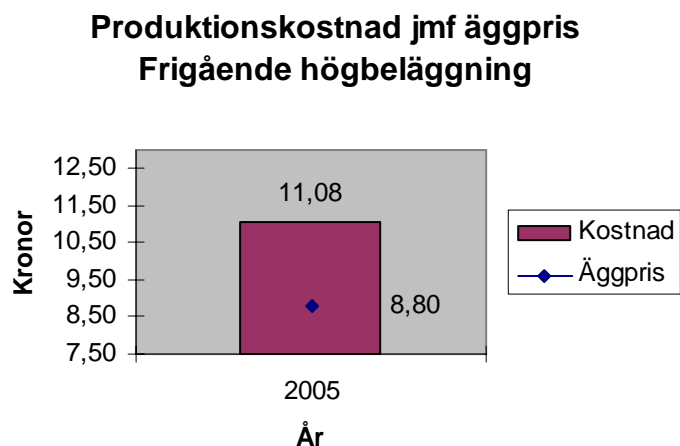

Fig. 5 Produktionskostnaden per kilo ägg från frigående högbeläggningssystem kontra äggpriset för olika årtal Källa: SFS – Svenska Ägg

Produktionskostnaden samt äggpriset för de äggen från frigående högbeläggningssystemet visas i fig. 5. Det är ett relativt nytt system, och därför även ganska oprövat. Det har något lägre kostnad än lågbeläggningssystemet. Priset dock det samma som för de andra frigående äggen.

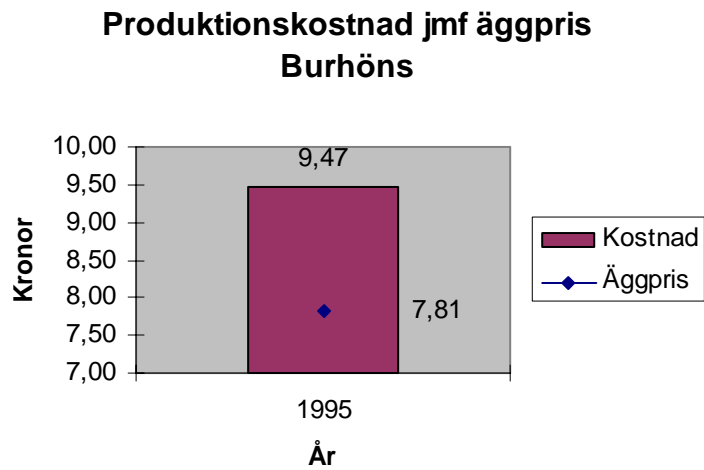

Fig. 6 Produktionskostnaden per kilo ägg från traditionell bur kontra äggpriset för olika årtal Källa: SFS – Svenska Ägg

Det visas hur kostnaden samt äggpriset såg ut för de traditionella burarna när det var som mest populärt 1995 enligt fig. 6. Detta är för att visa hur det gick då, när de gamla burarna stod för ca 90 % av andelen inhysningsystem.

2.1 VÄRPFODERPRISER

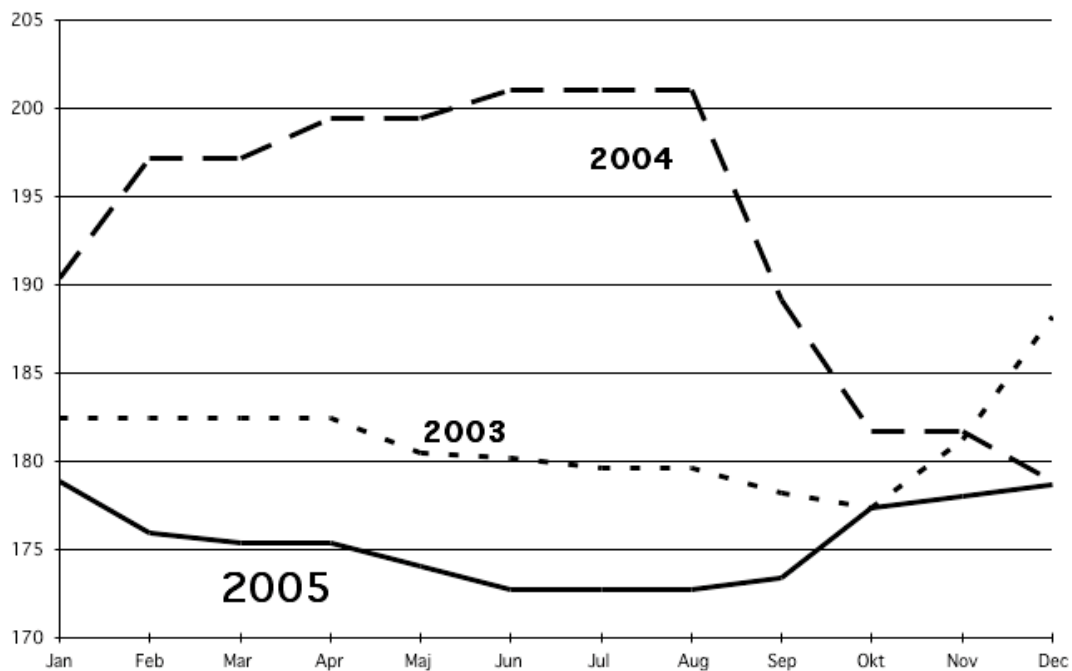

Fig. 7 Värpfoderpriset från 2003 till 2005, man ser även hur det varierat från månad till månad Källa: EuroEgg & Business AB

I fig. 7 visas hur värpfoderpriset har varierat de sista 3 åren. Man ser att priset har varit stabilt det sista året och det är att föredra. Svängningar gör att man har svårt att göra säkra kalkyler. Detta är ett riktvärde och sedan går det att förhandla privat om foderpriset direkt med leverantören. En del går ihop och köper större partier värpfoder för att på så sätt få ner priset.

2.2 ÄGGPRISER

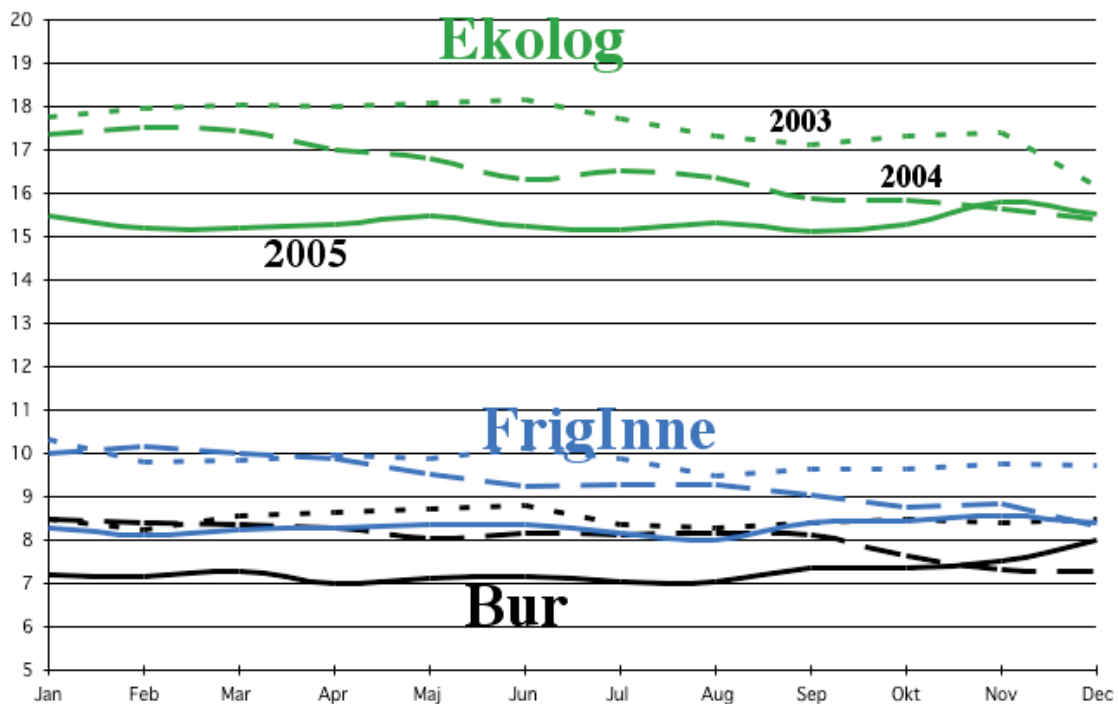

Fig. 8 Äggpriset från 2003 till 2005, man ser även hur det varierat från månad till månad Källa: EuroEgg & Business AB

I fig. 8 visas hur avräkningspriset har varierat de 3 sista åren. Man ser att de ägg från inredd bur närmar sig de äggen som kommer från frigående inne. Det skiljer enligt fig. 11 inte mer än 50 öre/kg ägg.

Trenden visar att alla ägg utom de som kommer från inredd bur haft en negativ trend då de sakta har sjunkit från det första kvartalet under 2004 till sista kvartalet under 2005. Priset har sjunkit 50 öre för bur äggen från slutet av 2003 till slutet av 2005 och 1,25 kr för de frigående under samma period. Då det är god lönsamhet så satsar producenterna och bygger nytt eller bygger ut så skapas det ett överskott och priserna sjunker då naturligt. För de producenter som har en väl fungerande verksamhet med bra resultat så kan en stor prishöjning skapa stora problem senare år.

2.3 RELATIV LÖNSAMHET (ÄGGPRIS-FODERPRIS)

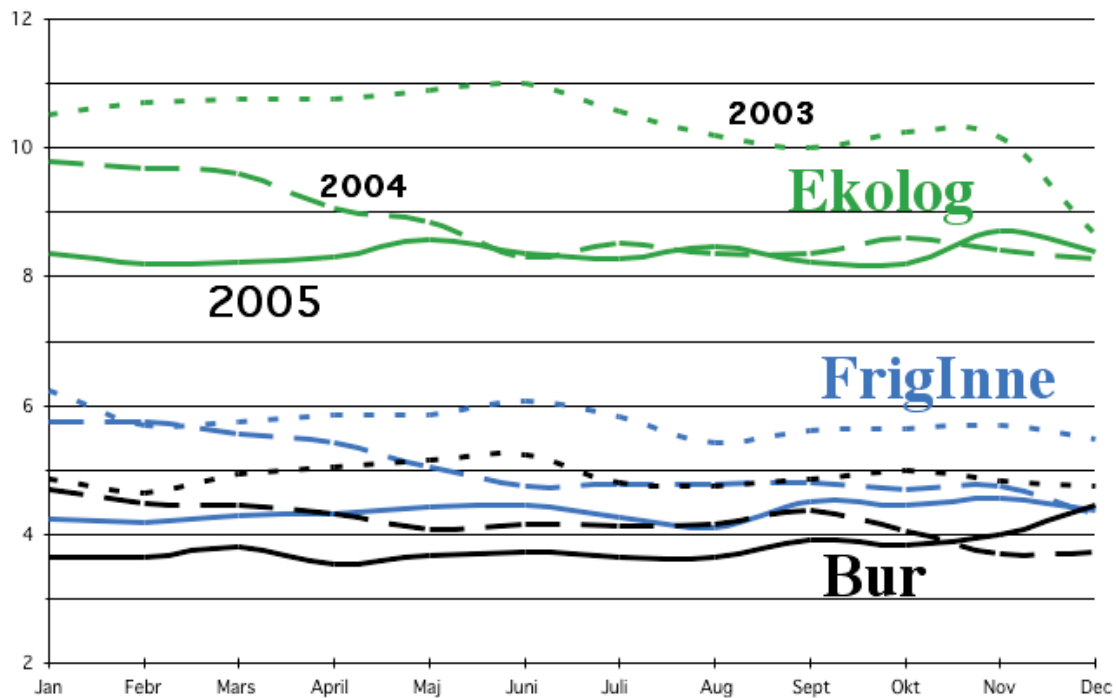

Fig. 9 Relativa lönsamheten då man dragit av foderpriset från äggpriset
Källa: EuroEgg & Business AB

I fig. 9 visas hur den relativa lönsamheten ser ut när man dragit av foderpriset från äggpriset. Kurvorna blir något flackare än om man enbart kollar på äggpriset. Här ser man att den relativa lönsamheten är så gott som lika när det gäller frigående och burhöns men att bur kurvan för 2005 är på väg uppåt och den frigående på väg nedåt. Men överlag är kurvorna stabila. Man ser att 2003 var den relativa lönsamheten mycket god för de frigående, då byggdes det också väldigt mycket. Man kan säga att om den relativa lönsamheten är väldigt god så satsar folk och bygger ut eller bygger nytt och då blir det en överproduktion av ägg och priserna sjunker då naturligt och tar då med sig den relativa lönsamheten.

3 MATERIAL OCH METOD

Jag valde att genomföra mitt arbete med hjälp av en mindre litteraturstudie och produktionskalkyler. Litteraturstudien bestod av artikelsökning i Lukas där jag fann ett intressant examensarbete som handlade om att investera i ett värphönsstall (Värphöns: påverkar de ekonomin på växtodlingen, Bergström, Johansson 2004) och i tidningen fjäderfä, läsning av rapporten Samhällsekonomiska konsekvenser av ett burförbud för värphöns (Hoffman & Andersson, 1996) samt studie och sammanställning av SFS – Svenska Äggs produktionskostnads kalkyl för äggproduktion åren 1995, 1999, 2005 där jag jämfört kostnaden med det aktuella äggpriset.

Sedan utgick jag ifrån SFS – Svenska Äggs produktionskostnads kalkyl men lade till intäkten som äggproduktionen ger för att se lönsamheten hos olika gårdar med olika förutsättningar. De olika förutsättningarna som jag valde att skilja på var dels inhysningssystem och dels om hönshuset var nybyggt eller om det enbart var inredningen som var utbytt i ett redan befintligt stall.

4 SAMMANSTÄLLNING

4.1 INHYSNINGSSYSTEM

4.1.1 Inredd bur

Detta är en nyanpassad bur som är framtagen för att kunna inhysa värphöns i. Den följer alla regler och krav som ställs på den. Buren har olika rum där hönan kan sprätta, värpa, vila och äta, detta visas i fig. 10. Fodertråget är framför buren där hönan har gott om plats för att äta. Gödseln går rakt igenom buren ned på en gödselmatta som är under buren. Buren har en viss lutning så att ägget lätt och smidigt kan rulla ned på äggmattan som går framför buren. Dessa krav finns på buren:

- 750 cm² per höna varav minst 600 cm² måste kunna utnyttjas
- Minsta höjd är 45 cm
- Minst 2 vattenniappar per gruppenhet tillgänglig för hönorna
- Minst 12 cm foderbredd per höna
- Minst 15 cm tillgänglig bredd på sittpinnen per höna
- Max 12 % lutning i buren
- Värprede skall finnas
- Sandbad ska finnas
- Gångarna mellan burarna skall vara minst 90 cm
- Avståndet mellan golvet och första buren måste minst vara 35 cm
- Ska kunna hålla tillväxten av klorna nere

Källa: <http://www.victorsson.se/Content.aspx?lang=sv-SE&conid=203>

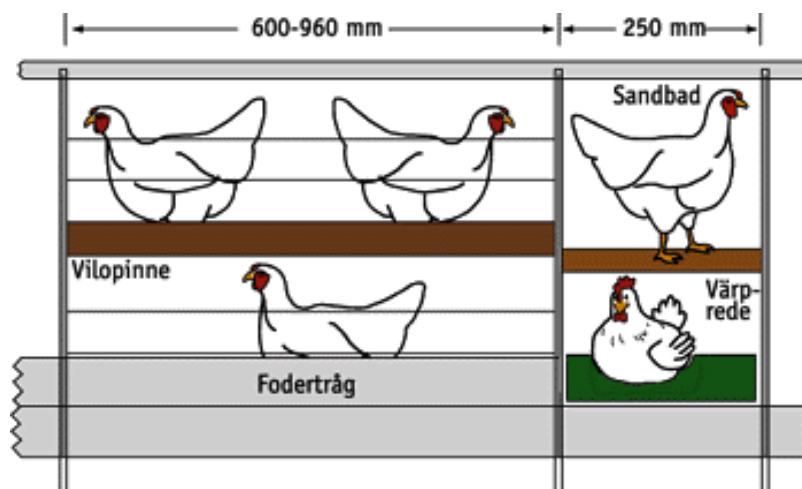

Fig. 10 Den inredda burens olika utrymmen och funktioner

Källa: <http://www.livsmedelssverige.org/hona/bild/reden.gif>

4.1.2 Frigående lågbeläggning

Detta är ett inhysningssystem som man länge använt sig utav, men systemet har blivit mycket mera lättarbetat nu än det var förr. Det har tagit stor andel när man ställt om från de gamla burarna till nya inhysningssystem. Då avvecklingen av de gamla burarna startade så byggdes det också väldigt många sådana här stallar. När det är ett lågbeläggningssystem så får man endast ha en våning som fig. 11 visar. Fodret går runt i en slinga vid sittpinnarna. Gödseln trillar ned under utrymmet för sittpinnarna. Hönsen ska värpa inne i värpredena men lägger dock en liten del ägg på golvet som man får plocka upp för hand. Det gäller att vara väldigt noga med att plocka upp dessa ägg som ej värps i värpredet då hönan lättare slutar med det om det ej är några kvar.

Krav på systemet:

- < 2,4 kg: 9 höns / m² tillgänglig area
- > 2,4 kg: 7 höns / m² tillgänglig area
- 1/3 av golvarean ska vara strödd
- Högst 10 st höns/vattennippel/kopp
- Max 12 % lutning på golvet

Källa: <http://www.djurskyddsmyndigheten.se/upload/Publikationer/fjäderfä060301.pdf>

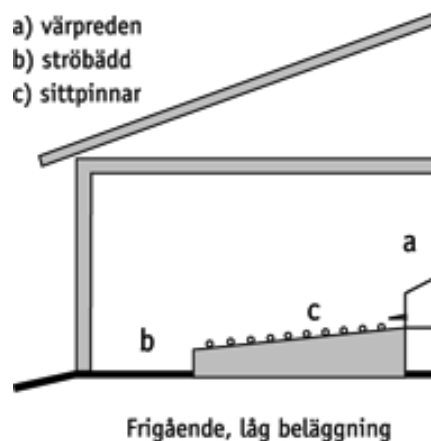

Fig. 11 Frigående lågbeläggningssystem, hur stallet är utformat

Källa: <http://www.livsmedelssverige.org/hona/bild/frigaende.gif>

4.1.3 Frigående högbeläggning

Detta system är ganska nyutvecklat. Har endast funnits ett par år. Den har dock en lika stor andel som frigående lågbeläggning. I detta system har hönan möjlighet att sitta på sittpinnar och värpa äggen i olika våningar som tydligt visas i Fig. 12. Detta gör att man får in fler antal hönor / m² än i lågbeläggningssystemet. Här gäller det också att vara noga med att få bort de golvvägg som hönan lägger. Fodret går runt i slingor i de olika våningarna och detta gör även vattnet. Hönan har också möjlighet att värpa äggen i redan som är placerade i olika våningar.

Kraven för detta system är:

- 7 höns/m² tillgänglig area
- Högst 20 st hönor/m²
- Max 4 st våningar
- Minst 0,45 m mellan våningarna
- Högst 10 höns/vattennippel/kopp
- Max 12 % lutning på golvet

Källa: <http://www.djurskyddsmyndigheten.se/upload/Publikationer/fjäderfä060301.pdf>

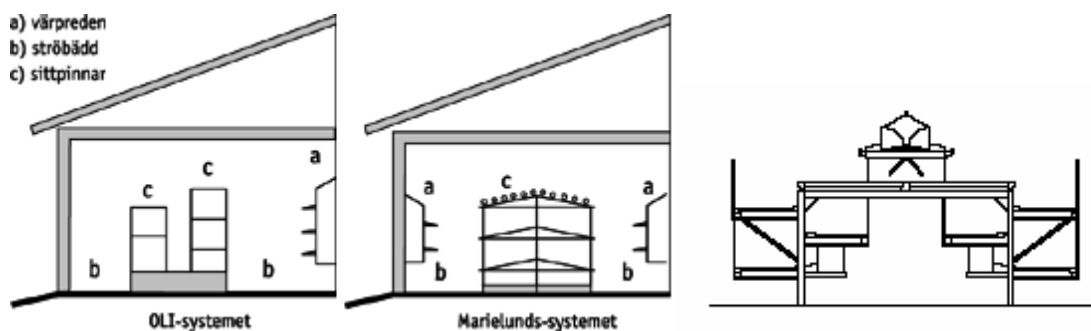

Fig. 12 Olika system som används av det frigående högbeläggningssystemet, systemet längst till höger är Red-L och det är det mest använda systemet idag

Källa: <http://www.livsmedelssverige.org/hona/bild/system.gif>

4.2 LÖNSAMHETEN HOS OLIKA ÄGGPRODUCENTER

I de redovisade tabellerna anges hur lönsamheten ser ut hos de olika äggproducenterna som jag valt att granska. Jag har valt att redovisa TB 1, TB 2 och TB 3. Avskrivningen är satt till 20 år på byggnaderna och 12 år på inredningen. Räntan är beräknad på 4 %. De fullständiga kalkylerna finns att tillgå bland bilagorna. Storleken på hönshuset är satt till Litet, Medel eller Stort. Litet är < 10000 hönor, medel är 10000-20000 hönor och stort är > 20000 hönor.

4.2.1 Fall A

Inredning: Frigående Låg

Storlek: Medel

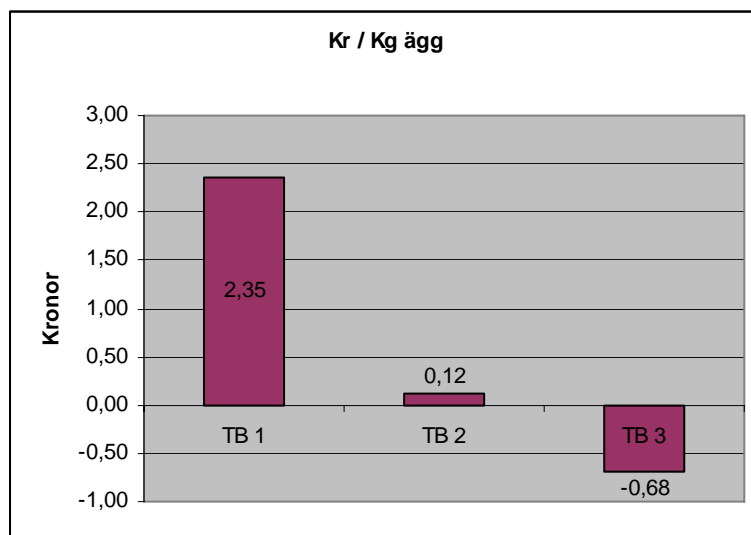

Fig. 12 Täckningsbidragen för en äggproducent

Den fullständiga kalkylen finns i bilaga 1.

Denna äggproducent skulle verkligen behöva ett äggpris som ligger ca 1 krona över det priset som råder idag. Fodret görs själv hemma på gården med komp, hel vete och kalk. Den lösningen är optimal för denna äggproducent. Det dagliga arbetet sköts rationellt. När det gäller rengöringen/tvättningen av stallet så köps den tjänsten in och den kostnaden blir då något högre än hos andra äggproducenter. Gödselvärdet är satt till 20 öre per kilo ägg som då växtodlingen köper.

Här ser man att det inte finns kvar så mycket som man önskar när särkostnaderna är avdragna från intäkterna, vilket visas i fig. 12. Det kan ha varit en dålig omgång som gav lite/lätta ägg med sämre kvalitet på äggen. Det finns ett högt kvalitetsavdrag som drar ner intäkterna.

4.2.2 Fall B

Inredning: Frigående Låg
Storlek: Medel

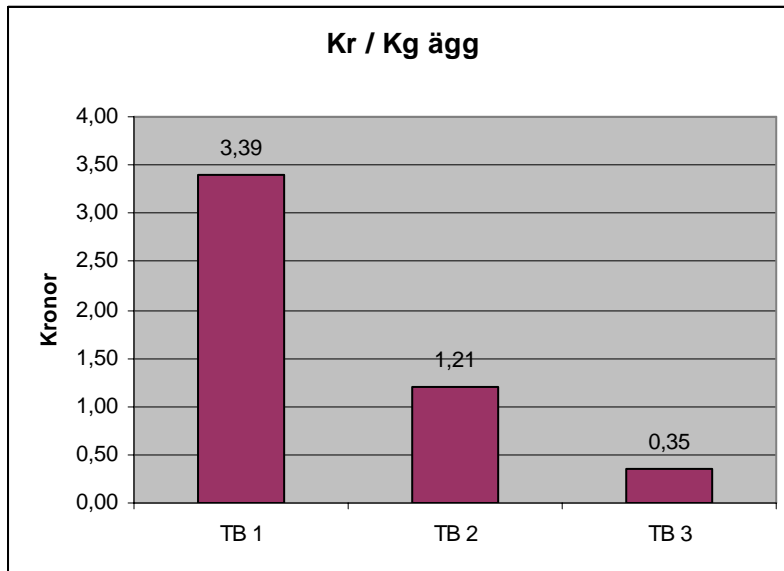

Fig. 13 Täckningsbidragen för en äggproducent

Den fullständiga kalkylen finns i bilaga 2.

Denna äggproducent har en billig och bra rekrytering av unghöns. Hönorna avkastar runt 22 kg ägg per omgång vilket är mycket bra för frigående höns. Dödligheten i besättningen var låg, dvs. bra. Fodret är färdigt värfoder som levereras hem till gården och lagras. Tvättningen sker av egen personal så den kostnaden blir lägre än om den tjänsten skulle köpas in. Arbetskostnaden är i snitt den som gäller för frigående stallar. Här har vi ett bättre nettopris än i Fall A vilket klart och tydligt syns att TB1 är högre. Det blir kvar 30-40 öre/kg ägg som fig. 13 visar. Gödselvärdet är inte medräknat i kalkylen då producenten ej räknade med det.

4.2.3 Fall C

Inredning: Frigående Hög
Storlek: Medel

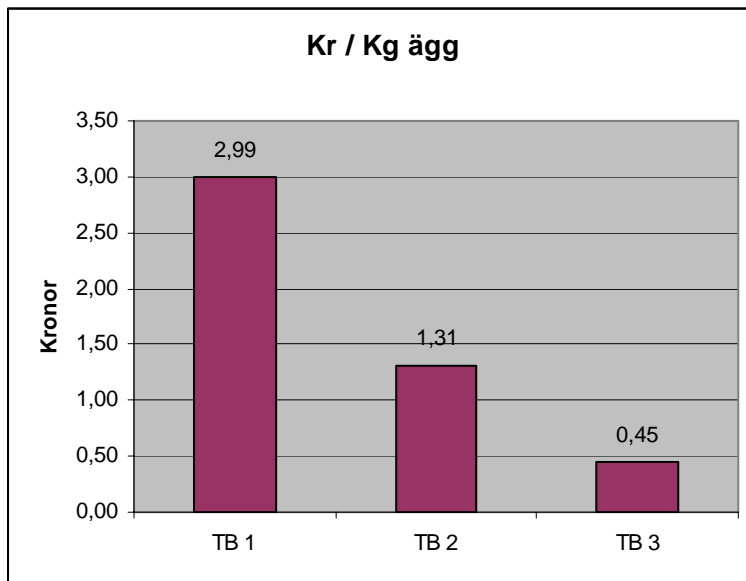

Fig. 14 Täckningsbidragen för en äggproducent

Den fullständiga kalkylen finns i bilaga 3.

Denna äggproducent använder sig utav högbeläggningssystemet och visar ett bra resultat. Hönsen äter något mer i detta system då de flyger mer än i andra system samt de är mer aktiva. Detta gör också att foderkostnaden blir högre. Äggproducenten använder sig av färdigfoder. Gödselvärdet är inte medräknat i kalkylen, om det hade varit med så hade kalkylen sett ännu bättre ut. I detta fall gör äggproducenten ett TB3 på 40-50 öre som visas i fig. 14, vilket får tyckas är helt godkänt med dagens äggpris.

4.2.4 Fall D

Inredning: Frigående låg (äldre byggnad)
Storlek: Medel

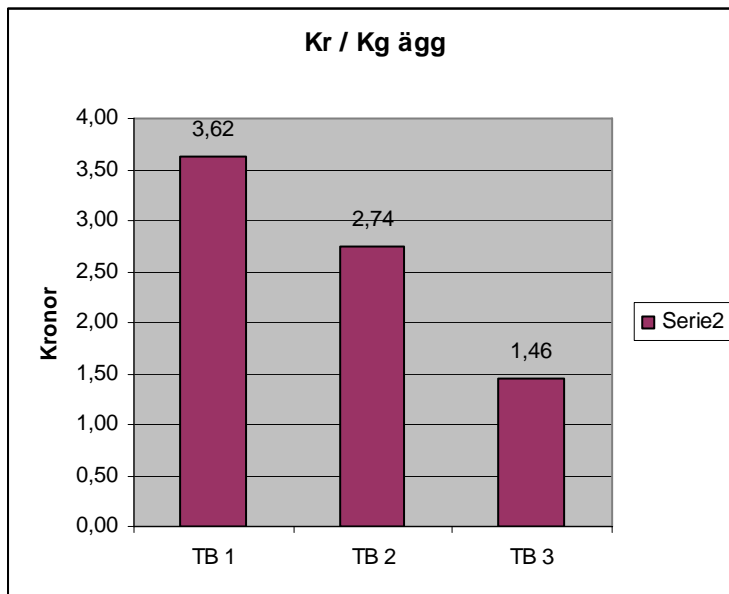

Fig. 15 Täckningsbidragen för en äggproducent

Den fullständiga kalkylen finns i bilaga 4.

Detta är ett gammalt stall som arrenderas. Detta gör att samkostnaderna blir lägre än om det skulle ha varit ett nybyggt stall. Hönsen ger mycket ägg som håller god vikt och de har också en väldigt bra kvalitet vilket syns på äggpriset. Gödselvärdet är ej medräknat i kalkylen. Arbetskostnaden är en bit över de övriga producenterna och det beror på att stallet är äldre och inte lika rationellt som ett nytt stall hade varit. Ser man på resultatet, som presenteras i fig. 15, är TB 3 på nästan 1,50 i detta stall vilket är väldigt bra. Detta visar att om man kan ta fram ägg i ett gammalt stall med låga fasta kostnader och samtidigt hålla hög kvalitet på äggen så får man ett bra resultat. Denna produktionsform är bara att fortsätta med så länge byggnaden tillåter det.

4.2.5 Fall E

Inredning: Inredd bur
Storlek: Stort

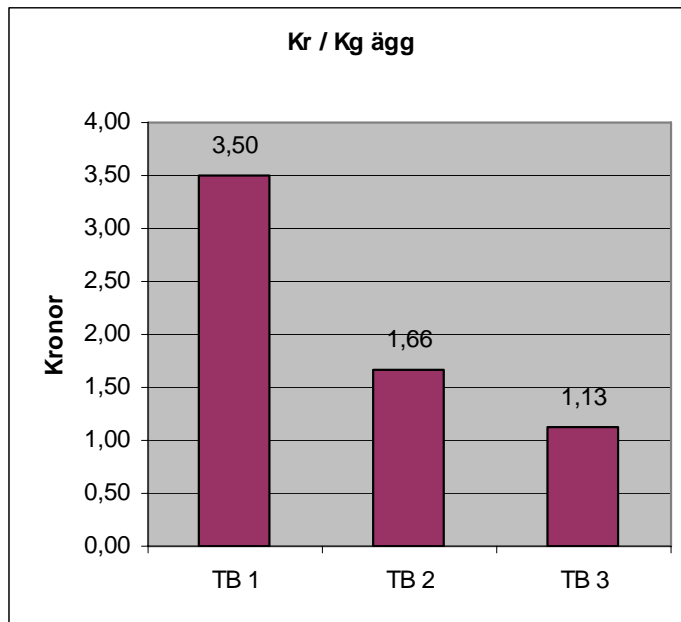

Fig. 16 Täckningsbidragen för en äggproducent

Den fullständiga kalkylen finns i bilaga 5.

Detta är ett nybyggt stall som har ganska stora byggnationskostnader. Dessa belastar kalkylen genom att samkostnaderna per kilo ägg är högre än det är hos andra producenter. Denna äggproducent har byggt så att skötseln av stallar samt uttagningen av äggen sköts väldigt rationellt. Det syns i arbetskostnaden per kilo ägg som ligger på 53 öre per kilo ägg. Gödselvärdet är inte medräknat i kalkylen och hade det varit det så hade det påverkat kalkylen positivt. Denna äggproducent använder sig av färdigfoder då denne tycker det är för mycket risker med att blanda själv. Här ligger TB3 på 1,13 kr/kg ägg vilket får anses som bra, detta visas i fig. 16. En svängning på äggpriset påverkar en äggproducent som har en storskalig drift mycket hårdare än för en som har en lite mindre drift. Detta får ses som både negativt och positivt.

5 DISKUSSION

Det man klart och tydligt kan se i mina resultat är att majoriteten av de äggproducenter jag valt att granska har trots förändringar i djurskyddslagen lyckats skapa sig ett positivt resultat. Man kan också konstatera att desto större anläggningar man har ju mer kostnader får man på byggnaderna då det krävs extra utrymmen och dylikt, men man får även ett mer lättskött höns hus som sköts väldigt rationellt och det innebär att man får en lägre kostnad per kg ägg.

Om man jämför mina kalkyler med SFS produktionskostnadskalkyler så ser man att kostnaderna är lite väl tilltagna i deras kalkyler. Hur det ser ut ute hos den enskilde äggproducenten väger enligt mig tyngre.

Min frågeställning baserades på hur äggproducenterna lyckats att ställa om från ett väl fungerande system till de nya inhysningskraven och det har mitt resultat visat att det har fungerat väldigt bra hos de producenter jag besökt.

Mina resultat är väldigt säkra då de är tagna direkt från äggproducentens föregående omgång och kan därför styrkas till fullo. Vi har helt enkelt gått efter föregående omgångens resultat och slagit ut de olika kostnaderna per kilo ägg. Det som kanske inte stämmer är om ägaren själv gör något i höns huset så räknar han inte ut sin egen lön för den tid han är där. Något som kan svänga och man talar mycket om det idag är räntekostnaden som man i de flesta fall har bundit nu när den vart låg och gynnsam, men vad händer om räntan ökar? Då ökar även kostnaden, mest för de äggproducenter som satsat mycket.

Metoden som användes var den att gå tillbaka en omgång och se lönsamheten i just den omgången, vad man hade kunnat göra så hade man kunnat se tillbaka längre för att få en rättvisare bild hos varje äggproducent. Någon kan möjligtvis ha haft en dålig omgång just denna omgång som jag valde att granska.

Jag tycker det är viktigt att man noga följer upp och stämmer av med varandra hur man ligger till, jag har sett att kostnaderna fördelas lite olika hos de olika producenterna. Det bästa för alla är att vi har äggproducenter som visar ett positivt resultat år efter år.

Det har varit väldigt intressant att få träffa dessa äggproducenter och sett deras resultat och dessutom få lyssna på hur de tänker och försvarar sina siffror. Något som även skiljer sig hos äggproducenterna är deras val av hönsras, vissa är starka förespråkare av den ena hönsrasen och någon annan lovordar en annan hönsras. Det gäller att hitta en höna som fungerar idealiskt i just det aktuella stallet.

Slutsatser:

- Äggproducenterna har det tufft idag men så länge de har koll på sina kostnader så går det. Men ett högre äggpris förändrar direkt kalkylerna som jag gjort. Det gäller bara att få konsumenten att vara beredd på att betala någon krona extra per kilo ägg.
- Jag tror att storskalig produktion är framtiden, man måste komma upp i stora volymer för att kunna vara med och konkurrera

6 REFERENSER

6.1 SKRIFTLIGA

Hoffman, R., Andersson, H. 1996. Samhällsekonomiska konsekvenser av ett burförbud för värphöns. Uppsala, institutionen för ekonomi Rapport 96, ISSN 0284-3153

Roland Käll – Kronägg. 1995. Produktionskostnadskalkyl för ägg. Tidskriften Fjäderfä, Nummer 8. Bilaga.

SFS-Svenska Ägg. 1999. Produktionskostnadskalkyl för ägg. Tidskriften Fjäderfä, Nummer 6. Bilaga.

SFS-Svenska Ägg. 2005. Produktionskostnadskalkyl för ägg. Tidskriften Fjäderfä, Nummer 7. Bilaga.

Wall, H., Tauson, R. 2005. Uppfödningen har betydelse för värphöns i inredda burar. Tidskriften Fjäderfä, Nummer 8. 24-26.

Wall, H., Tauson, R. 2005. Produktion, befräddning och stress hos två hybrider i olika inhysningssystem. Tidskriften Fjäderfä, Nummer 10. 58-60

Alwall, C. 2006. Hur skapas attraktiva och hälsosamma arbetsplatser? Tidskriften Fjäderfä, Nummer 1. 28-30.

Projektgruppen Svenska Ägg, Finns det plats för svenska ägg i Sverige, 1993

EuroEgg & Business AB. 10 Maj 2006. <http://www.eurobusiness.se> (16 Maj 2006)

Victorsson AB. <http://www.victorsson.se/Content.aspx?lang=sv-SE&conid=203> (15 Maj 2006)

Djurskyddsmyndigheten.
<http://www.djurskyddsmyndigheten.se/upload/Publikationer/fjäderfä060301.pdf> (15 Maj 2006)

Livsmedelssverige. <http://www.livsmedelssverige.org/> (15 Maj 2006)

Strandberg, Anders, 2006, statistik, Statens Jordbruksverk, Jönköping, April 2006.

6.2 MUNTliga

Strandberg, Anders, 2006, statistik, Statens Jordbruksverk, Jönköping, April 2006.

7 BILAGOR

7.1 EFTERKALKYL FALL A

Efterkalkyl kr/kg ägg Fall A

Kalkyl år:	2005		
Inhysningssystem:	Frigående Låg		
Storlek	Medel		
INTÄKTER			
Äggpris:	9,15		
Gödselvärde:	0,20		
SUMMA	9,35		
<hr/>			
SUMMA			
INTÄKTER		9,35	
<hr/>			
SÄRKOSTNADER			
Rekrytering 18 v:	2,27		
Värfoder:	3,50		
El, vatten, försäkring m.m.:	0,40		
Kvalitetsavdrag:	0,65		
Tvättkostnad:	0,18		
SUMMA	7,00		
<hr/>			
SUMMA SÄRKOSTNADER	7,00	TB 1	2,35
<hr/>			
SAMKOSTNADER			
<i>Byggnad</i>			
Avskrivning:	0,8		
Ränta:	0,6		
Rep/Underhåll:	0		
SUMMA	1,40		
<hr/>			
<i>Inredning</i>			
Avskrivning:	0,50		
Ränta:	0,23		
Rep/Underhåll:	0		
SUMMA	0,73		
<hr/>			
<i>Övriga räntor</i>			
Djurvärde:	0,07		
Rörelsekapital:	0,03		
SUMMA:	0,10		
<hr/>			
SUMMA SAMKOSTNADER	2,23	TB 2	0,12
<hr/>			
Arbetskostnad:	0,80		
<hr/>			
SUMMA ARBETSKOSTNAD	0,80	TB 3	-0,68
<hr/>			
TB 1	2,35		
TB 2	0,12		
TB 3	-0,68		
Vinst/Förlust	-0,68		

7.2 EFTERKALKYL FALL B

Efterkalkyl kr/kg ägg Fall B

Kalkyl år:	<u>2005</u>
Inhysningssystem:	<u>Frigående Låg</u>
Storlek	<u>Medel</u>

INTÄKTER

Äggpris:	<u>8,90</u>
Gödselvärde:	<u>0,00</u>
SUMMA	<u>8,90</u>

SUMMA INTÄKTER	8,90
-----------------------	-------------

SÄRKOSTNADER

Rekrytering 18 v:	<u>1,73</u>
Värfoder:	<u>3,50</u>
El, vatten, försäkring m.m.	<u>0,20</u>
Kvalitetsavdrag:	<u>0</u>
Tvättkostnad:	<u>0,08</u>
SUMMA	<u>5,51</u>

SUMMA SÄRKOSTNADER	5,51
---------------------------	-------------

TB 1	3,39
-------------	-------------

SAMKOSTNADER

Byggnad

Avskrivning:	<u>0,51</u>
Ränta:	<u>0,40</u>
Rep/Underhåll:	<u>0</u>
SUMMA	<u>0,91</u>

Inredning

Avskrivning:	<u>0,71</u>
Ränta:	<u>0,34</u>
Rep/Underhåll:	<u>0,10</u>
SUMMA	<u>1,15</u>

Övriga räntor

Djurvärde:	<u>0,08</u>
Rörelsekapital:	<u>0,04</u>
SUMMA:	<u>0,12</u>

SUMMA SAMKOSTNADER	2,18
---------------------------	-------------

TB 2	1,21
-------------	-------------

Arbetskostnad:	<u>0,86</u>
----------------	-------------

SUMMA ARBETSKOSTNAD	0,86
----------------------------	-------------

TB 3	0,35
-------------	-------------

TB 1	3,39
-------------	-------------

TB 2	1,21
-------------	-------------

TB 3	0,35
-------------	-------------

Vinst/Förlust	0,35
----------------------	-------------

7.3 EFTERKALKYL FALL C

Efterkalkyl kr/kg ägg Fall C

Kalkyl år:	2005
Inhysningssystem:	Frigående Hög
Storlek	Medel

INTÄKTER

Äggpris:	8,60
Gödselvärdet:	0,00
SUMMA	8,60

SUMMA INTÄKTER	8,60
-----------------------	-------------

SÄRKOSTNADER

Rekrytering 18 v:	1,73
Värfoder:	3,60
El, vatten, försäkring m.m:	0,20
Kvalitetsavdrag:	0
Tvättkostnad:	0,08
SUMMA	5,61

SUMMA SÄRKOSTNADER	5,61	TB 1	2,99
---------------------------	-------------	-------------	-------------

SAMKOSTNADER

Byggnad

Avskrivning:	0,33
Ränta:	0,26
Rep/Underhåll:	0
SUMMA	0,59

Inredning

Avskrivning:	0,66
Ränta:	0,31
Rep/Underhåll:	
SUMMA	0,97

Övriga räntor

Djurvärde:	0,08
Rörelsekapital:	0,04
SUMMA:	0,12

SUMMA SAMKOSTNADER	1,68	TB 2	1,31
---------------------------	-------------	-------------	-------------

Arbetskostnad:	0,86
----------------	-------------

SUMMA ARBETSKOSTNAD	0,86	TB 3	0,45
----------------------------	-------------	-------------	-------------

TB 1	2,99
-------------	-------------

TB 2	1,31
-------------	-------------

TB 3	0,45
-------------	-------------

Vinst/Förlust	0,45
----------------------	-------------

7.4 EFTERKALKYL FALL D

Efterkalkyl kr/kg ägg Fall D

Kalkyl år:	<u>2005</u>
Inhysningssystem:	<u>Frigående Låg (äldre byggnad)</u>
Storlek	<u>Medel</u>

INTÅKTER

Äggpris:	<u>9,10</u>
Gödselvärde:	<u>0,00</u>
SUMMA	<u>9,10</u>

SUMMA INTÅKTER	9,10
-----------------------	-------------

SÄRKOSTNADER

Rekrytering 18 v:	<u>1,73</u>
Värpfoder:	<u>3,50</u>
El, vatten, försäkring m.m:	<u>0,17</u>
Kvalitetsavdrag:	<u>0</u>
Tvättkostnad:	<u>0,08</u>
SUMMA	<u>5,48</u>

SUMMA SÄRKOSTNADER	5,48
---------------------------	-------------

TB 1	3,62
-------------	-------------

SAMKOSTNADER

Byggnad

Avskrivning:	<u>0,20</u>
Ränta:	<u>0,01</u>
Rep/Underhåll:	<u>0</u>
SUMMA	<u>0,21</u>

Inredning

Avskrivning:	<u>0,39</u>
Ränta:	<u>0,16</u>
Rep/Underhåll:	<u>0</u>
SUMMA	<u>0,55</u>

Övriga räntor

Djurvärde:	<u>0,08</u>
Rörelsekapital:	<u>0,04</u>
SUMMA:	<u>0,12</u>

SUMMA SAMKOSTNADER	0,88
---------------------------	-------------

TB 2	2,74
-------------	-------------

Arbetskostnad:	<u>1,28</u>
----------------	-------------

SUMMA ARBETSKOSTNAD	1,28
----------------------------	-------------

TB 3	1,46
-------------	-------------

TB 1	3,62
-------------	-------------

TB 2	2,74
-------------	-------------

TB 3	1,46
-------------	-------------

Vinst/Förlust	1,46
----------------------	-------------

7.5 EFTERKALKYL FALL E

Efterkalkyl kr/kg ägg Fall E

Kalkyl år:	<u>2005</u>
Inhysningssystem:	<u>Burhöns</u>
Storlek	<u>Stort</u>

INTÄKTER

Äggpris:	<u>8,75</u>
Gödselvärde:	<u>0,00</u>
SUMMA	<u>8,75</u>

SUMMA INTÄKTER	<u>8,75</u>
-----------------------	--------------------

SÄRKOSTNADER

Rekrytering 18 v:	<u>1,71</u>
Värfoder:	<u>3,20</u>
El, vatten, försäkring m.m:	<u>0,30</u>
Kvalitetsavdrag:	<u>0</u>
Tvättkostnad:	<u>0,04</u>
SUMMA	<u>5,25</u>

SUMMA SÄRKOSTNADER	<u>5,25</u>	TB 1	3,50
---------------------------	--------------------	-------------	-------------

SAMKOSTNADER

Byggnad

Avskrivning:	<u>0,39</u>
Ränta:	<u>0,22</u>
Rep/Underhåll:	<u>0</u>
SUMMA	<u>0,61</u>

Inredning

Avskrivning:	<u>0,78</u>
Ränta:	<u>0,28</u>
Rep/Underhåll:	<u>0,05</u>
SUMMA	<u>1,11</u>

Övriga räntor

Djurvärde:	<u>0,08</u>
Rörelsekapital:	<u>0,04</u>
SUMMA:	<u>0,12</u>

SUMMA SAMKOSTNADER	<u>1,84</u>	TB 2	1,66
---------------------------	--------------------	-------------	-------------

Arbetskostnad:	<u>0,53</u>
----------------	-------------

SUMMA ARBETSKOSTNAD	<u>0,53</u>	TB 3	1,13
----------------------------	--------------------	-------------	-------------

TB 1	3,50
-------------	-------------

TB 2	1,66
-------------	-------------

TB 3	1,13
-------------	-------------

Vinst/Förlust	1,13
----------------------	-------------